Trudne pytania o nowe prawo

Założenia do nowelizacji *Prawa geodezyjnego i kartograficznego*, w tym zasady ustalania opłat za udostępnianie danych z zasobu, a także wchodzące w życie na przełomie roku zasady prowadzenia ewidencji gruntów i budynków oraz państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego to tematy wzbudzające dziś emocje na wszystkich szczeblach służby geodezyjnej i kartograficznej.

Anna Wardziak

Nowe rozwiązania prawne zdominowały doroczne spotkanie blisko 300 przedstawicieli administracji geodezyjnej i kartograficznej (Warszawa, 11-12 grudnia). Wystąpienia urzędników z GUGiK przeplatały się z gorącą dyskusją. Główny geodeta kraju Kazimierz Bujakowski poinformował o nowelizacji rozporządzenia *ws. ewidencji gruntów i budynków* [opublikowane 16 grudnia 2013 r., weszło w życie 31 grudnia – red.]. Przypomniał także o wejściu w życie 8 stycznia 2014 r. rozporządzenia *ws. organizacji i trybu prowadzenia państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego*. Nadal trwają natomiast prace nad rozporządzeniem *ws. uprawnień zawodowych w dziedzinie geodezji i kartografii*. Wprawdzie jest już ono po uzgodnieniach międzyresortowych, ale Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego skierowało je do zaakceptowania przez Radę Główną Szkolnictwa Wyższego. GGK wyraził nadzieję, że uda się je opublikować przed 23 lutego 2014 r. (z tym dniem tracą bowiem moc przepisy określające dotychczasowe zasady dotyczące uprawnień zawodowych; zostało to określone w tzw. ustawie deregulacyjnej z 13 czerwca 2013 r.).

Kazimierz Bujakowski przypomniał, że projekt założeń zmian do ustawy *Prawo geodezyjne i kartograficzne* został już przyjęty przez Komitet Rady Ministrów ds. Cyfryzacji i jest po uzgodnieniach z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego. Zastrzeżenia wyraził natomiast minister finansów (dotyczą m.in. zasad finansowania prac geodezyjnych czy finansowych skutków wejścia zmian w życie). GGK zapowiedział też, że po zakończeniu prac nad nowelizacją (powinna ona zacząć obowiązywać najpóźniej 26 czerwca 2014 r.; termin ten został określony w wyroku Trybunału Konstytucyjnego uznającym przepisy *Pgik* dotyczące opłat za czynności geodezyjne i kartograficzne za niezgodne z Konstytucją RP) będzie chciał rozpocząć prace nad założeniami do nowej ustawy *Pgik*. Jego zdaniem wszystkie wprowadzane ostatnio rozwiązania prawne dają nam, jako branży, szansę na udowodnienie, że odgrywamy kluczową rolę w systemie informacyjnym państwa.

Narady koordynacyjne zamiast ZUD?

Wynikające z nowelizacji *Pgik* zagadnienie narad koordynacyjnych, które mają zastąpić zespoły uzgadniania dokumentacji projektowej, przedstawił radca prezesa GUGiK Witold Radzio. Zgodnie z przepisami ustawy *Prawo budowlane* ciężar odpowiedzialności za prawidłowe i bezkolizyjne usytuowanie projektowanych sieci uzbrojenia terenu spoczywa na projektancie tych sieci. Przy czym na obszarach miast oraz w pasach drogowych istniejącej lub projektowanej zwartej zabudowy obszarów wiejskich sytuowanie projektowanych sieci uzbrojenia terenu (niebędących przyłączami) ma podlegać obowiązkowemu uzgodnieniu na naradach koordynacyjnych organizowanych przez starostę. W pozostałych przypadkach uzgodnienie jest nieobowiązkowe (na wniosek projektanta).

Uczestnicy spotkania mieli jednak poważne wątpliwości, czy narady w proponowanej formie mają sens. Ich zdaniem albo niewiele zmienią, albo jeszcze bardziej skomplikują prowadzenie inwestycji. Poruszenie wywołała zapowiedź Witolda Radzio, że podstawą wprowadzenia informacji do GESUT będzie decyzja o pozwoleniu na budowę.

– W bazach obiekt powinien się znaleźć w momencie uzgodnienia, bo do czasu wydania decyzji o pozwoleniu na budowę mogą się pojawić nowe powodujące kolizje – sygnalizowali uczestnicy spotkania. – Dziwię się, że w założeniach do nowelizacji *Pgik* „dłubie się" przy ZUD-ach. Moim zdaniem wystarczyło istniejące przepisy uspójnić. Pozostawmy dotychczasowe zasady pracy ZUD! – apelował m.in. Dariusz Pręgowski z powiatu warszawskiego zachodniego.

GGK zadeklarował, że urząd przeanalizuje, czy można ustanowić zapis o wprowadzeniu obiektu do bazy natychmiast po naradzie koordynacyjnej.

– My dostarczamy geometrię sieci, a paszportyzację powinien zapewnić gestor. Ale jak to od niego wyegzekwować? – pytali m.in. geodeci z Łodzi. – Na podmioty, które władają sieciami uzbrojenia terenu, obowiązek współdziałania ze starostą w procesie zakładania i prowadzenia GESUT nałoży ustawa *Pgik* (jest taki zapis w projekcie założeń do nowelizacji) – przekonywał Witold Radzio.

– Od geodetów żądamy GML-a, a od projektantów sieci nie? – pytali uczestnicy spotkania. – Postulat, żeby i projektanci dostarczali dane w GML-u, zgłoszono do projektu nowego kodeksu urbanistyczno-budowlanego – informował z kolei zastępca GGK Jacek Jarząbek. Nie wiadomo jednak, czy zostanie on uwzględniony.

Opłaty za udostępnianie danych z zasobu

Najbliższa nowelizacja *Pgik* ma określić, jakie materiały i w jakich przypadkach będą udostępniane z PZGiK bezpłatnie, a jakie odpłatnie. Witold Radzio zapowiedział, że opłata pobierana będzie przed udostępnieniem materiału z PZGiK, a jej wysokość oraz sposób obliczenia będą utrwalane w „dokumencie obliczenia opłaty". Opłata ma być iloczynem stawek podstawowych, liczby jednostek rozliczeniowych oraz współczynników korygujących. Przewiduje się następujące współczynniki:

- 1,1-3,0 – w przypadku przetwarzania danych lub innych materiałów zasobu dla potrzeb działalności gospodarczej, przy czym wysokość tego współczynnika będzie zależna od liczby urządzeń, na których to przetwarzanie będzie realizowane, lub wielkości nakładu opracowań kartograficznych, w których wykorzystywane będą udostępnione dane i materiały;
- 1,0 – w przypadku przetwarzania danych lub innych materiałów zasobu dla potrzeb własnych podmiotu, który je przetwarza, niezwiązanych z działalnością gospodarczą;
- 0,5 – w przypadku wykonywania zgłoszonych prac geodezyjnych lub kartograficznych, których rezultaty będą przekazywane do PZGiK.

– Czy współczynniki 1,1-3,0 jak kiedyś nie będą wzbudzać kontrowersji? – niepokoili się uczestnicy narady. – Opłaty z góry przed udostępnieniem danych? A co, gdy praca zostanie wycofana? – mnożyli wątpliwości.

Uprawnienia podmiotu co do zakresu wykorzystywania udostępnionych mu

Fot. Anna Wardziak

Radca GGK Witold Radzio odpowiada na pytania geodetów

zbiorów danych lub innych materiałów PZGiK określać będzie licencja wydawana przez organ niezależnie od tego, czy materiały będą odpłatne czy nieodpłatne. Za naruszenie licencji proponuje się wprowadzenie kar pieniężnych. W drodze decyzji administracyjnej nakładać je ma GGK – jeśli naruszenie licencji będzie dotyczyło zasobu centralnego, WINGiK – jeśli wojewódzkiego czy powiatowego. Kary będą stanowić dochody budżetu państwa. – Z chwilą wejścia w życie nowelizacji ustawy wszelkie dotychczasowe umowy (np. z gestorami sieci) będą musiały być rozwiązane – podkreślał Witold Radzio.

Ewidencja gruntów i budynków

Witold Radzio omówił też zasady prowadzenia i aktualizacji ewidencji gruntów i budynków zmieniane nowelizacją rozporządzenia *ws. EGiB*. Obejmują one:

- model pojęciowy danych ewidencyjnych,
- ustalanie przebiegu granic działek ewidencyjnych,
- oznaczanie punktów granicznych i dokładności wyznaczania ich położenia,
- wykazywanie pola powierzchni działek ewidencyjnych,
- systematykę użytków gruntowych oraz zaliczania gruntów do poszczególnych rodzajów użytków gruntowych,
- treści standardowych raportów tworzonych na podstawie danych ewidencyjnych,
- procedury administracyjne dotyczące aktualizacji operatu ewidencyjnego,
- rozszerzenie zakresu gromadzonych w ewidencji informacji o budynkach, głównie ze względu na potrzeby statystyki publicznej,
- wprowadzenie GML jako podstawowego formatu wymiany danych ewidencyjnych,
- rozszerzenie treści zestawień zbiorczych danych ewidencyjnych.

Witold Radzio przekonywał, że czas na przystosowanie się do nowych zasad zapewnią przepisy przejściowe określające m.in., że od momentu ich wejścia w życie będą:

- 3 lata na dostosowanie zbiorów danych i systemów teleinformatycznych do zapisów rozporządzenia,
- 4 lata na przygotowanie zestawień zbiorczych danych objętych ewidencją w brzmieniu nadanym rozporządzeniem oraz na przygotowanie wykazu użytków rolnych oraz lasów zgodnie z rozporządzeniem.

Poza tym do 16 grudnia 2016 r. będą obowiązywały dotychczasowe przepisy dotyczące formatu wymiany danych SWDE. Po tym terminie zostanie on zastąpiony formatem GML, przy czym do 31 grudnia 2016 r. stosowanie GML może odbywać się za zgodą zainteresowanych stron.

Gorąco dyskutowano na temat rozszerzenia zakresu gromadzonych w ewidencji informacji o budynkach (głównie ze względu na potrzeby statystyki publicznej). – Kto i za co miałby to robić? – pytano. – Nowe dane dotyczące budynków ujawnia się w ewidencji w odniesieniu do budynków oddanych do użytkowania po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia. Nie działa ono wstecz – wyjaśniał Witold Radzio.

– Co powinniśmy wykazywać w EGiB na granicy polno-leśnej, jeśli rzeczywistość jest niezgodna z Planem Urządzania Lasu? – to kolejne wątpliwości uczestników. – Jeśli PUL przesądza, że obszar jest lasem, to ustawowo jesteśmy zobowiązani do wykazania w EGiB lasu, nawet jeśli w terenie tak nie jest. Nowe rozwiązania prawne przewidują tworzenie uproszczonych PUL-i i będzie można zgłaszać postulaty dotyczące zmian zapisów w nich – wyjaśniał Witold Radzio.

Zasób w nowym wydaniu

Rozporządzenie *ws. organizacji i trybu prowadzenia państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego* nakłada na ODGiK-i przede wszystkim obowiązki, które należy wypełnić do 8 stycznia 2014 r.:

- zamknięcia wszystkich rejestrów i ewidencji prowadzonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, dotyczących zgłoszeń prac, materiałów zasobu oraz wniosków o wydanie materiałów zasobu,
- uruchomienia systemu teleinformatycznego zapewniającego bezpieczne gromadzenie informacji, które są treścią tych rejestrów i ewidencji, oraz możliwość późniejszej konwersji zgromadzonych danych do baz danych systemu PZGiK,
- wprowadzenia nowych zasad ewidencjonowania materiałów PZGiK.

Kolejne zadania należy zrealizować do:

- 8 stycznia 2015 r. – wpisanie do ewidencji materiałów zasobu w postaci elektronicznej i utworzenie dla nich metadanych,
- 8 stycznia 2017 r. – utworzenie systemu PZGiK,
- 31 grudnia 2020 r. – sukcesywne przetwarzanie analogowych materiałów zasobu do postaci dokumentów elektronicznych, wpisanie do ewidencji materiałów zasobu i utworzenie dla nich metadanych.

– Dlaczego w geodezji nie idziemy śladem ksiąg wieczystych? – pytała jedna z uczestniczek spotkania. – Tam wszystko od strony teleinformatycznej zostało przygotowane i przetestowane. Sądy rejonowe dostały gotowe, sprawdzone rozwiązania. Czy w geodezji na poziomie centralnym rozwiązania systemowe nie powinny być więc przemyślane na nowo? – pytała raczej retorycznie. Zastępca GGK Jacek Jarząbek skwitował to stwierdzeniem, że wielu starostów jest przeciwnego zdania – uważają, że rozwiązań teleinformatycznych nie należy centralizować.

Skąd pieniądze?

Sporo wątków dyskusji dotyczyło zapewnienia pieniędzy na realizację zadań z zakresu geodezji i kartografii. Uczestnicy spotkania sugerowali, że to rząd powinien zbudować solidne podstawy finansowe. Niejako w odpowiedzi Jacek Jarząbek przedstawił możliwości wykorzystania środków unijnych w nowej perspektywie finansowej 2014-20. – Dotychczasowe doświadczenia samorządów pokazują, że w zdobywaniu środków pomaga jednoczenie sił, np. poprzez powoływanie związków celowych – przekonywał zastępca GGK.

Główny geodeta kraju Kazimierz Bujakowski podsumował, że trzeba szukać sposobów na samodzielne zdobycie środków finansowych. Nie jest możliwe ich rządowe finansowanie chociażby z uwagi na kryzys. Na poziomie centralnym narzędziem do realizacji celów jest Program Operacyjny Polska Cyfrowa, a na poziomie regionalnym – RPO. ■